

Змінити світ на краще: як в 20 писати стратегію для держави на наступні 10 років

ЗМІНИТИ СВІТ НА КРАЩЕ

як в 20 писати стратегію для
держави на наступні 10 років

Вступ

куди рухатися?

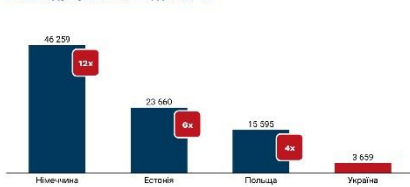

(слайд 2) Чи можливо подорожувати без GPS чи хоча б без паперової карти? Так, звичайно можливо. Рухатися це точно не заважає. Однак чи приведе такий рух в **правильне місце**?

Україна 30 років не мала такої карти, якою б користувалася вся влада. Хоча б під час однієї каденції. Я вже не говорю про зачищення результатів “попередників” і кардинальну зміну векторів при кожній зміні влади.

Що в результаті? Чи у **“правильному місці”** ми зараз знаходимося? Переконаний, що більшість з вас скаже, що ні. Це ваші відчуття. Мої теж.

ВВП на душу населення, дол США

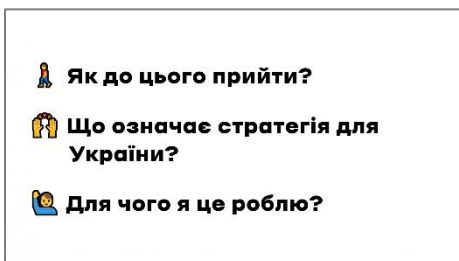
(слайд 3) І ще додаю, що такі негативні відчуття значно посилюються, якщо ми починаємо порівнювати різні українські показники фактично з будь-якою країною в регіоні. Це і про Польщу чи Балтійські країни, і тим більше про Німеччину.

І це при тому, що в нас є **славнозвісний потенціал** у вигляді родючих чорноземів, багатих корисних копалин, географічного положення та талановитих людей.

(слайд 4) Мій виступ все ж не про стан, в якому зараз перебуває Україна, а про те, що має на меті вирішити цю проблему, а саме про Національну економічну стратегію України до 2030 року.

Напевно у вас виникне питання до чого тут я, 20-річний студент? **Я один з тих, хто пише цю стратегію.**

(слайд 5) Як до цього прийти, що означає така стратегія для України, як і для чого це взагалі робити? Сьогодні я прийшов розказати саме про це.

(слайд 6) *Перед тим як почати нашу мандрівку в світ стратегування, хотів би окреслити рамки: мій виступ не про конкретні дії конкретних людей при владі, мій виступ про стратегію як інструмент **єднання населення**; тож давайте спробуємо абстрагуватися від персоналій, як би це важко зараз не було.*

Частина 1

(слайд 7) Не скажу, що, будучи учнем в школі, чи тільки вступивши в університет, я планував, ставив собі за ціль написати Стратегію для держави. Буду чесним, навіть близько про таке не думав. Мені батьки, звичайно, казали, що я майбутній Прем'єр-міністр. Але я не йшов цим шляхом.

Тим не менше я завжди хотів щось міняти. Хотів, що було не так як раніше. Прагнув, щоб було краще.

(слайд 8) В школі я мріяв, щоб мені хотілося часто відкривати і показувати всім свій випускний альбом. Ми з однокласниками зробили альбом, про який говорили всі центральні телеканали, а відео на YouTube зібрало майже півмільйона переглядів.

(слайд 9) В університеті я, як і всі студенти, хотів отримувати практичні знання. Мені їх давали не багато. Тому я накопичував досвід в позанавчальний час і почав давати такі знання іншим. Я організовував воркшопи, де розповідав про корисні для професійної кар'єри навички.

(слайд 10) Потім я почав свою власну професійну кар'єру. Там я зрозумів, що змінювати можна не тільки найближче оточення, але й країну загалом. Однак прямого впливу ми з командою не мали і часто наші напрацювання так і залишалися просто рекомендаціями.

(слайд 11) І тільки у березні цього року стався справді переломний момент у моїй історії. Він відбувся із телефонним дзвінком мого менеджера Дмитра одного теплого карантинного вечора. Розмова почалася зі слів **"Ми запускаємо аналітичний центр"**. Так, наступного дня почав працювати Центр Економічного Відновлення. А вже через 5 місяців роботи Центру почалась розробка **Національної економічної стратегії**.

Частина 2

(слайд 12) Національна економічна стратегія - це відповідь на питання: **"Яку країну ми хочемо збудувати"**. Це той бажаний образ України через 10 років і кроки, які потрібно зробити для того, щоб цей образ був втілений в життя.

Такими кроками є верховенство права та відновлення довіри до судової гілки влади, зменшення регуляторного навантаження на бізнес, залучення інвестицій в економіку України, тотальна цифровізація держави і, як наслідок, можливість забезпечити умови для високої якості життя українців (це про освіту, медицину та інші соціальні аспекти).

Розкажу вам про стратегію з двох різних парадигм: для чого взагалі Національна економічна стратегія як явище і як це писати таку масштабну стратегію.

2.1.1

(слайд 13) Стратегія постійно була не на часі. Чи "на часі" зараз? Багато хто вважає, що ні. Чи на часі буде, коли закінчиться пандемія? Впевнений, що також ні. Будуть нові проблеми, які робитимуть стратегію не актуальною, **такою що буде "не на часі"**.

Але в цьому і полягає ключова проблема. Ми, громадяни України, постійно концентруємось на поточних проблемах. Бо історично ми так звикли. Ми завжди орієнтувались на виживання, заробіток грошей та забезпечення сім'ї. Ми звикли проїдати ресурс завтрашнього дня вже сьогодні.

Я не намагаюся сказати, що це неважливо, але так ми ніколи не будемо готові до наступних кроків. А далі буде ще гірше: демографічна криза, екологічні та техногенні ризики, політична нестабільність...

Саме тому й потрібна стратегія – щоб **розірвати коло** нашого постійного виживання і дати нам можливість нарешті жити вільно і розвиватися в придатній для гідного життя Україні.

2.1.2

(слайд 14) Не знаю наскільки ви обізнані в процесі державного стратегування, але ось яку картину ми маємо на даний момент:

- 96 стратегій
- більше 1000 концепцій та планів

У вас напевно виникне логічне запитання: так а все ж **для чого ще одна стратегія**? Могло ж бути і гірше, могло ж взагалі не бути стратегій. Добре, що хоч так.

В цьому полягає наступна проблема українців. Ми постійно задовольняємось малим. Ніхто не думає як зробити продукт найкращим. Всім достатньо просто хорошого.

В нас, справді, є багато стратегічних документів. Та чи дає нам десяток стратегій розуміння, куди рухається країна? Мені особисто жодного. Кожна з них намагається дати відповідь на питання, що ми робимо в конкретному напрямку, але не дає великої картини.

(слайд 15) Тому вкрай важливо працювати саме над всеохопною стратегією. Чим ми власне зараз і займаємось.

2.1.3

(слайд 16) Ми намагаємось сформувати велику ідею. Ідею, за якою готові будуть піти всі. Ми хочемо, щоб всі об'єдналися. І напевно вперше не **"всупереч"**, а **"заради" чогось**.

Згуртувати всіх навколо єдиної ідеї можна тільки долучивши всіх до процесу розробки стратегії. Почути всіх - це не тільки про максимальну кількість ідей, почути всіх - це про **відчуття причетності кожного**. А відчуття причетності - це вже одна з передумов єднання навколо великої ідеї.

(слайд 17) Держава дуже давно або навіть **ніколи не писала** таку комплексну стратегію з залученням всіх ключових зацікавлених сторін: бізнесу, експертного середовища, громадськості.

Ми провели сотні інтерв'ю, залучили десятки організацій, бізнес-асоціацій і представників бізнесу, ми намагалися почути всіх, хто хотів бути почутим.

(слайд 18) Я особисто відповідаю за напрямок Регіональний розвиток. Тому я один з небагатьох, хто спілкується з людьми не тільки з Києва. Дуже важко передати вам емоції, коли ти чуєш щирі радість в голосі людей з Житомирської чи Тернопільської ОДА, яких, напевно, вперше залучили до написання стратегії на національному рівні.

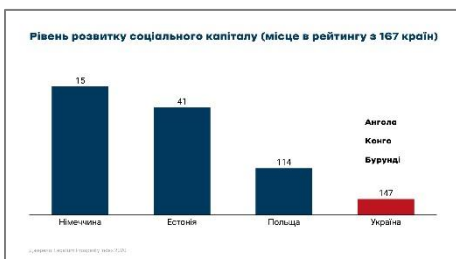
Бути почутим може кожен з вас: через підписання електронних петицій чи голосування за проєкти у громадському бюджеті. Впливати на позитивні зміни може будь-хто. Просто потрібно хотіти цього.

2.1.4

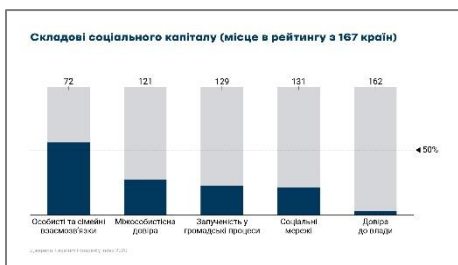

(слайд 19) Однак хочуть далеко не всі.

Не всі готові брати на себе колективну відповідальність за ті чи інші зміни. Нам простіше стояти осторонь. **«Моя хата скраю»** - це ключовий девіз українців. Одне з правил, яке виконується всіма і постійно.

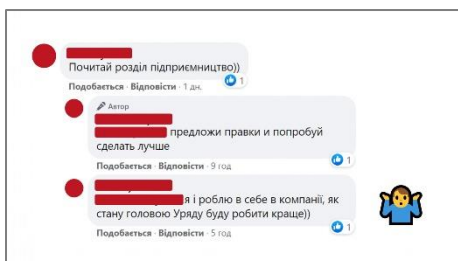

(слайд 20) Причиною цього є відсутність довіри. За рівнем розвитку соціального капіталу ми найгірші в Європі. Ми на рівні Анголи, Конго, Бурунді...

(слайд 21) В нас добре розвинені сімейні цінності та зв'язки з найближчими людьми (звідси і славнозвісне кумівство). Однак ми не довіряємо всім за межами нашого звичного кола спілкування, ми не беремо участь в громадських процесах. А за рівнем довіри до влади гірше ніж в Україні у таких країнах як Венесуела, Ємен, Афганістан.

Однак для розвитку потрібно працювати з іншими людьми. Потрібно співпрацювати і вірити, тому, хто поруч з тобою. **Навіть якщо ти не хрестив з ним дітей.**

(слайд 22) Для нас простіше критикувати. Нам не властиво долучатися до спільної роботи. Ми не готові ділитися ідеями, бо їх хтось обов'язково присвоїть. Для нас **чужий успіх сприймається як щось вкрадене у тебе.** Ми готові допомагати тільки у тому випадку, коли ми маємо вигоду з цього.

Це все філософія, яку потрібно обговорювати. Бо тільки коли питання культурно-ціннісної трансформації, зміни філософії українців буде на слуху, воно по-справжньому зможе бути реалізоване.

2.2.1

Але все ж таки, як це працювати над Національною економічною стратегією?

(слайд 23) Працювати над стратегією - це балансувати між позиціями всіх сторін процесу, кожна з яких має свої інтереси.

- Бізнесом, який хоче створити кращі умови для себе. І не завжди нові умови будуть кращими для іншого бізнесу чи громадськості.
- Експертами, які, як правило також представляють чийсь інтереси.
- Владою, яка вже звикла прописувати завдання так, щоб потім неможливо було моніторити результати, бо незрозуміло в чому воно зрештою полягало.

(слайд 24) Працювати над стратегією - це бути командою і підтримувати одне одного. Потрібно пам'ятати, що це не 20 окремих розділів, за які відповідають різні люди. Це цілісний документ, який має бути однаково якісним.

Цілісна стратегія - це про 90% якість всіх розділів замість 110% якості одних і неготовність інших блоків. Члени команди - це не роботизовані механізми, які можуть видавати виключно бажаний результат, це люди, які можуть помилятися і потребують підтримки.

(слайд 25) І зрештою, працювати над стратегією - це про готовність інвестувати час. Це про 300-годинний робочий місяць замість класичних 160 годин.

І це все при тому, що, враховуючи політичну нестабільність, незрозуміло чим це все закінчиться. **Тоді для чого це все мені?**

Частина 3

(слайд 26) Для чого займатися тим, що ймовірно може провалитися? Пам'ятаєте, я раніше казав про моє бажання змінювати все на краще. Те, що ми зараз робимо - це найяскравіший приклад таких змін.

Після презентації Президента на початку листопада ми почули багато слів подяки за те, що ми робимо. І один з наших експертів Олексій запитав: "Чому ви готові недосипати і інвестувати весь свій час та сили в цю роботу". Ми всі дружно сказали про зміни в державі.

Чим не мотивація? Зміни в державі - це безперечно важливо. **Але про що це? Для чого це?**

(слайд 27) Після цього Олексій пояснив свою мотивацію працювати разом з нами. Він показав нам відео з його радісною донькою і сказав: “Це Софійка, їй зараз 8 років. У 2030 їй буде 18. **Я дуже хочу,** щоб їй хотілося жити в Україні і не виникло бажання якнайшвидше виїхати за кордон. І я **готовий робити все** для цього”.

Після цього я зрозумів, що це просто найкраще пояснення того, для чого мені інвестувати фактично весь свій час у Стратегію. Більше того, я чіткіше зрозумів для чого я вже майже 4 роки працюю над проектами, які продукують зміни. **Я мрію зробити країну такою,** з якої не хочеться виїжджати, в якій хочеться жити.

Висновок

**давайте змінювати
Україну...**

(слайд 28) Якою ми мріємо бачити Україну через 10 років? Саме на це питання ми хочемо дати відповідь у стратегії.

І стратегія - це, в першу чергу, про зміни.

Зміни потрібні. Постійно і всюди. **Особливо зараз** в Україні.

Як би це банально не звучало, але зміни починаються з кожного з нас. Шукайте можливість змінити не тільки себе, але й те, що **навколо вас**.

**давайте змінювати
Україну разом**

(слайд 29) Об'єднуйтеся навколо ідей та довіряйте одне одному. Адже тільки **згуртованість** приносить великий результат, результат національного масштабу.

Нехай нас об'єднує не тільки негатив. Нехай нарешті точкою єднання стане **драйвова ідея** про Україну майбутнього. Україну, в якій захоче жити Софійка і яку не схоче покинути кожен з нас.